

La vida política

Claus per participar-hi activament

Edita: **Dincat (Discapacitat Intel·lectual Catalunya)**

Amb el suport de: **Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal de Persones amb Discapacitat, Ministeri de Sanitat, Igualtat i Assumptes Socials**

Autor: **Juan Endara Rosales**

Revisió: **Equip tècnic de Dincat**

Disseny: **Enric Jardí**

Il·lustracions: **Miguel Gallardo, Sergio Palao**
(sota llicència [Creative Commons](#) per [CATEDU](#)
(<http://catedu.es/arasaac/>))

S'han utilitzat imatges del portal
<http://es.wikipedia.org/>

Impressió: **Ampans**

Primera Edició: **Barcelona, abril de 2015**

Dipòsit legal: **B 13107-2015**

Tens dret a votar, ho saps?

pàgina 5

Primera part: Idees clau

pàgina 9

La Llei

pàgina 10

L'Estat de Dret

pàgina 12

La Democràcia

pàgina 14

Les eleccions

pàgina 15

La vida política

pàgina 16

Participació activa

pàgina 18

Segona part: Votar és un dret

pàgina 19

Si ja pots votar

pàgina 20

Si no pots votar

pàgina 25

Reivindica el teu dret!

pàgina 27

Per ser més fortes, defensem-nos
amb els mateixos arguments!

pàgina 28

Recomanacions per prendre
la teva decisió

pàgina 31

Més informació

pàgina 32

Tens dret a votar, ho saps?

El dret a votar o dret de sufragi és un dret fonamental de totes les persones.

L'article 29 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat preveu la participació plena i efectiva de les persones amb discapacitat en la vida política i pública, inclòs el dret a votar.

Això vol dir que les persones amb discapacitat tenen el dret a votar, ser proposades com a candidates i triades a les eleccions.

Però la realitat és que sovint aquest dret es vulnera i no es compleix.

FEAPS ha detectat que prop de 80.000 persones s'han vist privades del dret a votar per sentències judicials que consideren que pel fet de tenir una discapacitat intel·lectual una persona no pot votar.

També sabem que tot i conservar el dret a votar moltes persones amb discapacitat intel·lectual no poden votar perquè els partits polítics sovint no consideren les seves necessitats de suport quan fan campanyes o quan donen a conèixer els seus programes electorals.

Quan les propostes no són comprensibles les persones amb discapacitat no poden participar. Això és una forma de vulneració del dret a la vida política.

Des de Dincat i el moviment associatiu FEAPS rebutgem la vulneració del dret de les persones amb discapacitat intel·lectual a participar de la vida política i pública.

Per això des de Dincat i FEAPS reivindiquem:

El dret a votar de les persones amb discapacitat en el cas de privació per sentència judicial.

L'ús de sistemes de lectura fàcil i llenguatge de fàcil comprensió a les campanyes i programes electorals.

La participació plena i efectiva de les persones amb discapacitat en la vida política i pública.

Volem recordar que les persones amb discapacitat intel·lectual tenen dret a disposar dels suports necessaris per tenir una vida el més autònoma possible, a tenir la llibertat de prendre i expressar decisions pròpies, a ser escoltades i respectades, a viure a la comunitat amb opcions iguals a les de les altres persones i a formar part i participar de manera activa en la societat.

Tots aquests drets, incloent-hi el dret a votar i el dret a participar en la vida pública i política, estan recollits en la normativa espanyola, europea i internacional.

Tu tens dret a votar i a participar de la vida pública i política, per això volem que sàpigues què és la vida política, com utilitzar el teu dret i què fer per recuperar-lo.

Tot i que aquí tens molta informació et recomanem que parlis amb altres persones. Que preguntis però que també expliquis el que saps.

Hi ha més gent de la que penses que s'interessa per la vida política però que encara no ha començat a parlar amb ningú.

Recorda que la defensa dels teus drets comença per tu.

Primera part

Idees clau

La llei

La vida política està regulada per lleis.

Una llei és una ordre feta per una autoritat que mana o prohibeix alguna cosa.

Per exemple, la Llei de Drets de les Persones amb Discapacitat o la Llei de Dependència.

Les lleis intenten ser justes i buscar el bé de les persones. Per fer això les lleis obeeixen uns principis fonamentals.

Un principi fonamental és una idea que es té sobre la dignitat humana.

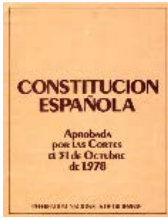
Per exemple, una idea sobre allò que és necessari perquè les persones es puguin desenvolupar i viure.

Els principis fonamentals estan per damunt les lleis i serveixen per guiar la resta de lleis i els drets i deures que tenen les persones.

Els principis fonamentals estan recollits en la Constitució.

Per això diem que la Constitució és la llei més important d'un país.

A Espanya tenim la Constitució de 1978 tot i que n'hi ha de més antigues.

L'article 1 de la Constitució espanyola de 1978 diu que Espanya és un Estat social i democràtic de Dret.

Això vol dir que l'Estat i les institucions del govern pertanyen a la societat i que la forma de govern a Espanya és la Democràcia.

L'estat de dret

Quan diem Estat o Estat de Dret estem parlant de totes les institucions d'un govern.

Les institucions del govern estan regulades per les lleis. Les lleis diuen el que les institucions poden fer i el que no poden fer.

Les lleis són el dret. Per això diem Estat de Dret perquè el dret, el conjunt de lleis, és allò que regula a l'Estat.

En una democràcia, la ciutadania dóna a l'Estat el poder de fer les lleis, d'aplicar-les i jutjar-les. Aquestes són les funcions de l'Estat.

Per garantir que els governants no utilitzen malament el poder es va inventar la divisió de poders. El poder de l'Estat es divideix en 3 poders:

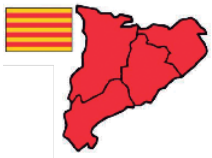
El Poder Executiu, que aplica les lleis. Aquest poder el té el govern d'un país i està representat per un president i uns ministres.

El Poder Legislatiu, el que fa les lleis. Aquest poder el té el Parlament o el Congrés i està representat pels diputats i senadors.

El Poder Judicial, el que jutja si es compleixen les lleis i si s'ajusten als principis de la Constitució. Aquest poder el té el Tribunal Suprem i està representat pels jutges i fiscals.

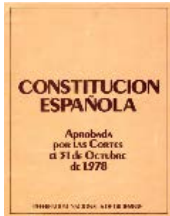

Aquests poders són independents i autònoms.

Això vol dir que cadascuna de les institucions d'un poder tenen l'obligació de respectar el que fan les institucions dels altres poders.

A Espanya les institucions de l'Estat estan organitzades en Comunitats Autònomes.

Les Comunitats Autònomes són administracions de l'Estat organitzades de manera territorial. És a dir, per regions.

Les Comunitats Autònomes tenen la mateixa forma de govern que l'Estat de Dret. És a dir, tenen la mateixa divisió de poders.

Les Comunitats Autònomes poden fer algunes lleis pròpies, però per damunt d'elles està la Constitució.

En el cas de la Comunitat Autònoma de Catalunya el poder també està dividit en 3 poders:

La Generalitat de Catalunya té el poder executiu i s'encarrega d'aplicar o fer que es compleixin les lleis.

El Parlament de Catalunya té el poder legislatiu i s'encarrega de fer les lleis.

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya té el poder judicial i s'encarrega de jutjar el compliment de les lleis.

La Democràcia

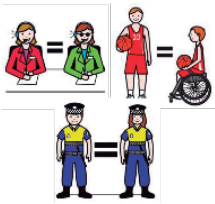
La democràcia és una forma de govern en la qual la ciutadania, és a dir, els ciutadans i ciutadanes, tenen la sobirania.

La sobirania és el poder que la ciutadania té per governar, per fer lleis i polítiques públiques.

La ciutadania utilitza un sistema de representació política per exercir la sobirania.

La representació política vol dir que la ciutadania tria uns representants perquè parlin i facin les coses en nom de tothom.

El sistema de representació política es basa en la idea d'igualtat política.

La igualtat política vol dir que tots els ciutadans i ciutadanes són iguals davant la llei.

Que tenen el mateix poder.

I per això tenen el mateix dret a participar en la presa de decisions.

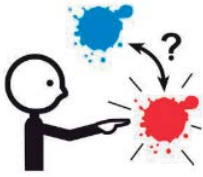
I el mateix dret a expressar la seva opinió.

A la democràcia totes les persones tenen els mateixos drets i totes estan obligades a complir les lleis.

Ningú no és més que ningú en una democràcia.

Les eleccions

Quan els ciutadans voten estan donant la seva opinió.

A la democràcia l'opinió de la majoria és presa com l'opinió de tots els ciutadans.

Això és el que diem la voluntat general.

Els que no estan d'acord amb aquesta opinió accepten les lleis perquè aquestes són la voluntat general.

La voluntat general es construeix mitjançant el vot a les eleccions.

Aquest és el cas de les eleccions on es trien als representants.

Les persones que són triades en unes eleccions es converteixen en les representants de la ciutadania.

I una vegada han estat triades reben el poder de fer lleis i polítiques públiques per a totes les persones.

Aleshores és molt important participar en les eleccions i votar perquè és la forma de participar en el govern i de controlar a qui donem el poder per fer les lleis i les polítiques públiques.

Quan participem en les eleccions enfortim la democràcia i ens assegurem que el nostre punt de vista es té en compte.

La vida política

Sovint es pensa que la política és el que fan els polítics que surten a la televisió i fan discursos.

Però la política és molt més que el que fan els polítics. Per això diem “vida política”.

La vida política té molt a veure amb el dret de vot.

Per votar una persona ha de conèixer les propostes dels candidats i els programes electorals i també ha de saber si pot votar i on ho pot fer.

Això vol dir que les persones s’han d’informar d’algunes coses.

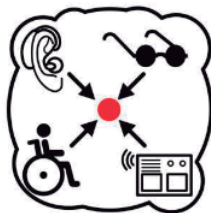

Perquè puguin fer-ho la informació i els llocs han de ser accessibles.

S’han de poder entendre i ha de ser fàcil arribar-hi.

La informació ens permet fer una reflexió per triar els candidats que ens representaran.

La vida política no s’acaba amb el vot. Després de votar cal controlar el que fan els governants, tant els que hem votat com els que no.

Fins i tot de vegades cal exigir que compleixin les seves propostes i programes electorals.

I reivindicar que es respectin els drets de totes les persones.

Quan donem el nostre suport a un candidat estem dient que estem d'acord amb el que proposa. Però si no ho compleix o si fa alguna cosa que no ens agrada?.

No hem d'oblidar que si vam donar el nostre suport va ser perquè vam creure en unes propostes.

Aleshores tenim el deure d'exigir que els governants compleixin i respectin les propostes que van fer. Això és controlar el que fan els governants.

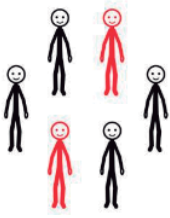
Encara que hàgim votat un candidat o un partit polític, no ens hem d'oblidar que podem controlar el que fan tots els governants sense importar si els hem votat o no.

Hem de saber que sempre podem controlar el que fan els governants, no només quan hi ha eleccions.

Denunciar les injustícies o les vulneracions dels drets també són maneres de controlar als governants.

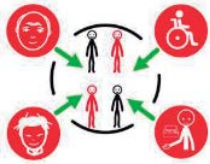
Participació activa

Votar és participar en la vida política. Però quan a més ens interessem en què fan els governants, participem d'una manera més activa.

I si exigim que els programes electorals i les eleccions siguin accessibles, que els polítics compleixin les seves propostes i que els governants respectin i defensin els drets de totes les persones.

Aleshores la nostra participació serà una participació activa.

Amb la participació activa podem lluitar contra la discriminació.

I podem construir una percepció positiva de les persones amb discapacitat intel·lectual.

Podem demostrar a la resta de la societat que som responsables i que ens interessa participar en la societat.

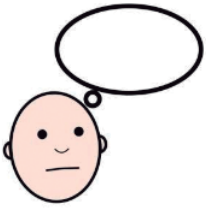
Si participem activament en la vida política alhora també estem donant suport a altres persones amb i sense discapacitat per exercir el seus drets!.

Segona part

Votar és un dret

Si ja pots votar

Quan tries un candidat el converteixes en el teu representant.

És molt important que triïs un candidat o un partit polític perquè defensarà els teus interessos i no només perquè et cau bé.

Per votar cal seguir uns passos:

1. Informa't d'on votes

Totes les persones que voten estan inscrites en el Cens Electoral.

El Cens Electoral és un registre de totes les persones que poden votar en unes eleccions.

El Cens Electoral diu el lloc i la taula on ha de votar cada persona.

Per poder votar és obligatori estar inscrit en el cens electoral.

Si no saps si estàs inscrit en el Cens Electoral ho pots preguntar al teu ajuntament.

Unes setmanes abans de les eleccions l'Oficina del Cens Electoral t'enviarà la targeta censal.

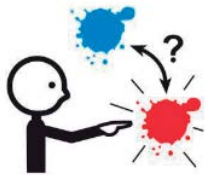
En aquesta targeta trobaràs dades importants sobre el lloc on has de votar.

Si necessites fer algun canvi a les teves dades, perquè has anat a viure a un altre lloc, també ho pots fer a l'ajuntament.

Has d'anar personalment i portar el teu DNI o NIE original.

2. Pren una decisió

Per prendre una decisió primer has de saber què proposen els candidats que es presenten a les eleccions.

Els candidats fan propostes i presenten els seus programes electorals a les campanyes polítiques i als mítings.

Un programa electoral és allò que un candidat o un partit polític es compromet a fer si guanya unes eleccions.

Sovint els partits polítics fan un document amb el seu programa electoral.

Un míting és un acte on s'explica al públic què proposa un candidat o un partit polític.

Però molts cops els programes electorals no estan escrits en lectura fàcil. I als mítings s'utilitza un llenguatge que no és fàcil d'entendre.

És a dir, no són accessibles.

Aleshores un primer pas és que el programa electoral estigui escrit de manera que es pugui entendre. És a dir, que sigui accessible.

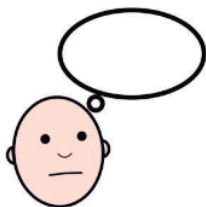

Si les persones entenen el que diu un programa electoral podran decidir si un candidat les pot representar o no, podran decidir si li donen el seu suport o no.

Per això s'ha d'exigir que els programes electorals siguin accessibles!.

Prendre una decisió i triar un candidat o un partit és una gran responsabilitat.

Per decidir i triar correctament un candidat cal valorar la informació que dóna.

Pensa si les seves propostes convenen a les persones amb discapacitat.

És molt important que triïs un candidat o un partit polític que representi els interessos de les persones amb discapacitat, no només que el votis perquè et cau bé, perquè t'agrada com parla o perquè t'han dit que és un bon polític.

Pensa què farà aquest candidat per defensar els drets de les persones amb discapacitat.

Per saber-ho li pots preguntar directament!.

Això ho pots fer als mítings i a la resta d'actes públics on els partits i candidats fan les seves campanyes electorals.

També a través de les pàgines web dels partits polítics perquè molts tenen una bústia de consultes.

Recorda que quan un candidat guanya unes eleccions es converteix en governant i té poder per fer coses.

Per això és molt important que sàpigues a qui votes!.

3. Vota

Unes setmanes abans de les eleccions rebràs la Targeta Censal on posarà el lloc on et toca votar.

Però si no reps aquesta informació la pots obtenir de diverses maneres:

- A l'Institut Nacional de Estadística, trucant al 901 101 900.
- A les Oficines Provincials de Cens Electoral:

Barcelona: C/ Via Laietana 8,
telèfon 933 10 19 23.

Girona: C/ Cap de Creus 4-6,
telèfon 972 22 73 06

Lleida: C/ Bonaire 47-49,
telèfon 973 23 53 26

Tarragona: C/ Pare Agustí Altisent 1, telèfon 977
21 33 40

- Als ajuntaments.

Recorda que per fer tràmits i per votar cal portar sempre el DNI o NIE original.

El dia de les eleccions has d'anar al lloc on et toca votar. Busca la teva taula electoral o pregunta on et toca votar.

Has de posar només 1 papereta del partit o candidat que vols votar dins del sobre oficial.

Si poses més paperetes, si utilitzes un altre sobre o si no utilitzes cap sobre el teu vot serà anul·lat!.

Recorda que si necessites suport el pots demanar, és el teu dret!.

Si no pots votar

Totes les persones des del seu naixement tenen capacitat jurídica. És a dir, tenen uns drets i obligacions que només es perden quan la persona mor.

Les persones necessiten de la capacitat d'obrar per posar en pràctica els drets i complir amb les obligacions

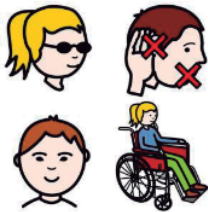
La capacitat d'obrar vol dir tenir consciència i voluntat per prendre decisions adequades.

La Llei de vegades entén que hi ha persones que no tenen capacitat d'obrar i per això la limita a través de la incapacitació.

La incapacitació és un procediment judicial que busca protegir algunes persones.

Com que es tracta d'una decisió greu, només la pot prendre un jutge.

El problema és que els jutges no coneixen prou la persona i sovint tenen poc temps per saber si té capacitat d'obrar.

Des de fa anys moltes persones estan denunciant aquestes situacions.

L'associació europea de persones amb discapacitat intel·lectual Inclusion Europe diu que no existeixen mètodes adequats per saber si una persona té capacitat d'obrar.

Això vol dir que algunes sentències d'incapacitació poden estar equivocades i que s'han de revisar.

Reivindica el teu dret!

Revisa la teva sentència d'incapacitació per saber si conserves el dret a votar.

Hi ha moltes maneres d'anomenar el dret a votar però la més comuna és dret de sufragi.

Si a la teva sentència no diu enlloc res sobre inhabilitació o privació del dret de sufragi, això vol dir que conserves el dret a votar.

Però si a la teva sentència diu que estàs privat del dret de sufragi o que el tens inhabilitat, vol dir que no pots votar.

Aleshores pots demanar la revisió de la teva sentència d'incapacitació presentant una demanda.

La demanda la pots presentar tu mateixa, els teus pares o germans, o el teu tutor legal.

La demanda s'ha de presentar al Jutjat de Primera Instància del teu poble o ciutat.

La demanda es pot presentar en qualsevol moment de l'any.

És necessari que un advocat o procurador t'assisteixi per sol·licitar la demanda de revisió de la sentència.

Els honoraris d'un advocat poden variar. Si no disposes de recursos econòmics pots demanar assistència jurídica gratuïta.

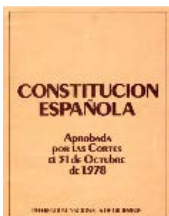
L'assistència jurídica gratuïta es demana als col·legis d'advocats. Busca el més pròxim al lloc on vius.

Per ser més fortes, defensem-nos amb els mateixos arguments!

Demana al teu advocat que inclogui aquests arguments en la demanda.

- La Declaració Universal de Drets Humans (article 21).
- La Convenció de l'Organització de Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, signada a Nova York el 13 de desembre de 2006 i ratificada per l'Estat espanyol el 2007 (articles 12 i 29).
- Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics.
- Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea.
- La Constitució espanyola de 1978 (articles 23 i 49).
- Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social (articles 6 i 53).

Hi ha algunes sentències que diuen que la incapacitació judicial no canvia la titularitat dels drets fonamentals.

És a dir, que la incapacitació no ha de restar drets i que en cada cas és necessari reconèixer i acreditar la capacitat de la persona.

El teu advocat també pot incloure aquestes sentències com arguments:

- La Sentència del Tribunal Superior del 29 de Setembre de 2009:

“La incapacitació, al mateix temps que la minoria d’edat, no canvia per res la titularitat dels drets fonamentals, encara que sí determina la forma del seu exercici. D’aquí que s’hagi d’evitar una regulació abstracta i rígida de la situació jurídica del discapacitat... Una mesura de protecció com la incapacitació, independentment del nom amb el que finalment el legislador acordi identificar-la, només té justificació en relació amb la protecció de la persona”.

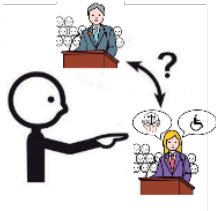
- La Sentència del Tribunal Superior del 24 de Juny de 2013:

“No es discuteix que la incapacitació d’una persona, total o parcial, s’hagi de fer seguint sempre un criteri restrictiu per les limitacions dels drets fonamentals que comporta” (...). “s’ha de tenir en compte com a principi fonamental, la importància que per les PDID té la seva autonomia i independència individual, les seves habilitats en l’àmbit personal i familiar, que li permetin fer una vida independent, per cuidar de la seva salut, de la seva economia, i sigui conscient dels valors jurídics i administratius, reconeixent i potenciant la capacitat acreditada en cada cas, evitant el que seria una veritable mort social i legal que té la seva expressió més clara en l’anul·lació dels drets polítics o socials reconeguts en la Convenció”.

També és important que el teu advocat expliqui a la demanda els motius pels quals vols votar i les capacitats que tens per formar-te una opinió al respecte.

Recomanacions per prendre la teva decisió

Ningú no et pot dir a qui votar. Ningú no pot votar per tu. Votar és el teu dret.

No podem dir-te a qui votar. Has de ser tu qui triï. Però sí que et podem dir què és important per prendre una decisió a l'hora de triar als teus candidats.

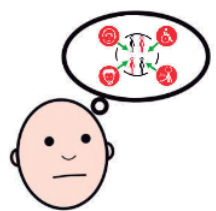
Et recomanem que preguntis què diu el partit polític al qual vols votar sobre els temes que preocupen les persones amb discapacitat.

En parlen?. Què diuen?. Quin és el seu programa electoral?. Quines idees tenen sobre les persones amb discapacitat?.

Les idees d'un partit polític o d'un candidat no sempre inclouen les persones amb discapacitat.

Si un partit polític o uns candidats no diuen res sobre les persones amb discapacitat, si no les coneixen, potser no són les més indicades per representar-les.

I aleshores votar aquests partits no beneficia les persones amb discapacitat!.

Quan triïs algú, pensa si és solidari i si defensa els drets de les persones amb discapacitat.

Més informació

A la web de Dincat www.dincat.cat pots trobar alguns documents que et poden interessar:

- Recomendaciones para facilitar la accesibilidad en las elecciones:
http://www.mivotocuenta.es/files/recommendations_es_if.pdf
- Tienes derecho a votar. Que nadie te lo quite:
http://www.cermi.es/es-ES/Biblioteca/Lists/Publicaciones/Attachments/301/folleto%20votar%20CERMI_Maquetaci%C3%B3n%202.pdf

Tenemos Derechos Humanos:

http://www.hpod.org/pdf/Tenemos_Derechos_Humanos.pdf

També pots trobar més informació sobre el dret a votar a la web www.mivotocuenta.es

Si vols saber més sobre drets:

- Convenció de l'Organització de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat:
http://www.sis.net/documentos/documentacion/Convencion_Facil_Lectura.pdf

Altres pàgines web que et poden interessar:

- FEAPS www.feaps.org
- Inclusion Europe www.inclusion-europe.org/es

Amb el suport de:

dincat

Discapacitat intel·lectual Catalunya
Membre de FEAPS

Joan Güell 90-92
08028 Barcelona
T 93 490 16 88
F 93 490 96 39
info@dincat.cat
www.dincat.cat